O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

I.M.Tuxtasinov

2023-yil "30" 08

Ro'yxatga olindi: № MD-70230104-1.07

2023-yil "30" 08

MAXSUS FANLARNI O'QITISH METODIKASI FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 – San'at va gumanitar fanlar.

Ta'lim sohasi: 230 000 – Tillar

Mutaxassislik: 70230104 – Adabiyotshunoslik (ingliz adabiyoti)

Samarqand - 2023

Fan/Modul kodi MFO‘M1304		O‘quv yili 2024-2025	Semestr 3	ECTS – Kreditlar 4
Fan/Modul turi Majburiy		Ta’lim tili O‘zbek	Haftadagi dars soatlari: 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Maxsus fanlarni o‘qitish metodikasi	60	60	120

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o ‘qitishdan maqsad - magistrantlarni oliy ta’lim tizimida maxsus fanlarni o‘qitish metodikasi, metodologiyasi, nazariy va amaliy asoslari, ularning kelgusidagi pedagogik va ilmiy-tadqiqot faoliyati uchun zarur bo‘ladigan zamonaviy pedagogik va psixologik bilimlar bilan tanishtirish, jumladan, davlat ta’lim standartlari va ular asosida ishlab chiqiladigan namunaviy fan dasturlari, o‘quv rejalarni ishlab chiqish tartibi maxsus fanlarni o‘qitishda. optimal strategiyani tanlay olish, zamonaviy ta’lim texnologiyalarini ishlab chiqish va amalga tatbik etish; maxsus fanlarni
o‘qitish metodikasini takomillashtirishda ilmiy-tadqiqot va ta’lim soxasidagi innovatsiyalardan foydalanish ko’nikmalarini rivojlantirishdir.

Fanning vazifasi - maxsus fanlarni o‘qitish bo‘yicha magistrantlarning pedagogik maxoratini oshirish, amaliy va nazariy mashg‘ulotlarni tashkil etishning zamonaviy metodlari bilan tanishtirish, maxsus fanlarga doir o‘quv-uslubiy materiallarni taxlil qilish, mashg‘ulotlarning turli usullarini ishlab chiqish va o‘tkazish, Shuningdek, talabalar bilim darajasini nazorat qilish va baxolashning zamonaviy yo‘llarini o‘rgatish.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)
II.I. Fan tarkibiga qo‘yidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Maxsus fanlarni o ‘qitish metodikasiga kirish
Zamonaviy ta’lim tushunchasi. Ta’lim tizimi taraqqiyotining jaxon tendensiyalari. Ta’lim sifatini ta’minlash maqsadida tizimni boshqarish tamoyillari. O‘zbekistonda ta’lim tizimi.

2-mavzu. “Maxsus fanlarni o‘qitish metodikasi” ning boshqa fanlar bilan aloqasi. Maxsus fanlarni o‘qitishning asosiy toifalari.

3-mavzu. Qiyosiy metodika. “Qiyosiy metodika” tushunchasi. qiyosiy metodikasining maqsadi, vazifalari va o‘rganish obyekti. Turli ta’lim muassasalarida o‘qitish metodikasi (maktab, akademik litsey, kollej, OTM). O‘qitishning turli bosqichlarida ta’limni individuallashtirish va tabaqalashtirish muammolari.

4-mavzu. Intellektual saloxiyat nazariyasi. Nazoratga qo‘yiladigan zamonaviy talablar. Turli ta’lim muassasalarida o’quvchi va talabalar egallagan bilimlarni baxolashning o‘ziga xos xusisiyatlari

5-mavzu. Pedagogning umumkasbiy kompetensiyasi. Kompetentli yondashuv texnologiyasining umumiy tavsifi. Pedagogning kasbiy faoliyati. Zamonaviy pedagog va unga qo‘yiladigan talablar. Zamonaviy ta’lim tizimida shaxsning o‘z-o‘zini tarbiyalashi. Zamonaviy pedagogning kasbiy maxorati. Kasbiy-pedagogik o‘z-o‘zini boshqarisht pedagog kompetentligining asosiy sifatida.

6-mavzu. Kompetensiya va kompetentlik tushunchalari o‘rtasidagi o‘zaro munosabat. Muammoli vaziyatlarga yechim topishda kasbiy kompetentlik.

7-mavzu. Kasbiy-pedagogik madaniyat. Kasbiy-pedagogik madaniyat - moxir pedagogning asosiy xususiyati sifatida. Pedagogik faoliyat subyektlari. Pedagogik faoliyat yurituvchilar - pedagogik faoliyat subyektlari sifatida. (Pedagogik faoliyat, pedagogik faollik, pedagogik muloqot). Kasbiy-pedagogik madaniyatning psixologik komponentlari (taxliliy-refleksiv, tashkiliy, baxolovchi-informatsion, tuzatuvchi, o‘z-o‘zini boshqaruvchi aspektlar). Pedagogik muloqot madaniyati kasbiy-pedagogik madaniyatning yetakchi komponenti sifatida.

8-mavzu. Pedagogik muloqotning etakchi strategiyalari: subyektlararo muloqot , dialog, hamkorlik va b. Pedagog kiyofasining komponentlari.

9-mavzu. Oliy ta’lim tizimida o ‘qitish metodikasi. Oliy ta’limda pedagogik faoliyatning asosiy turlari: ma’ruza - ta’lim tizimining etakchi komponenti sifatida, ma’ruzaning asosiy vazifalari, ma’ruzani tayyorlashning asosiy metodik aspektlari va uni o‘tkazish, ma’ruza turlari va ularning tavsifi. Seminar va uning o‘ziga xos xususiyatlari.

10-mavzu. Amaliy mashg’ulot va amaliyot tugrisida tushuncha, ularning o‘ziga xos xususiyatlari. Amaliy darslarning turlari. Amaliy mashg‘ulotlarni tashkil etish. Amaliyotni tashkil etish va o‘tkazish.

11-mavzu. Laboratoriya mashg‘ulotlarini loyixalashtirish va o‘tkazish. O‘qitishning ta’lim-tarbiyaviy va rivojlantiruvchi vazifalari. O‘qitish jarayonida bilim, malaka va ko‘nikmalarni shakllantirish. O‘qitish natijalarini nazorat qilish sifati. Talaba ilmiy ishlarining turlari (kurs ishi, bitiruv malakaviy ish, magistrlik dissertatsiyasi, tezis, doklad,). Pedagogik eksperiment, uning metodlari, boskichlari va tashkil etish shartlari.

12-mavzu. Pedagogik faoliyatda innovatsiyalar. Innovatsiya tushunchasi, pedagogik innovatsiyalarni qo‘llash. Pedagogik innovatsiyalarning turlari: yangi g‘oyalar, texnologiyalar, pedagogik faoliyatda yangi vositalar, metod va shakllarni qo’llash. O‘quv jarayoniga yangi tizimni joriy etish. Innovatsion texnologiyalarni o‘rganish va pedagogik faoliyatda qo‘llash. Pedagogning innovatsion faoliyatini rag‘batlantirish tanlovlar, mualliflik dasturlari va o‘quv adabiyotlari taqdimotini o‘tkazish, grantlarda va pedagogik maxorat bo‘yicha tanlovlarda ishtirok etish. Kasbiy maxoratini oshirib borish - pedagog innovatsion faolligining omili sifatida.

13-mavzu. O‘rgatuvchi dasturlarni loyihalash metodikasi. Kursning o‘quv va

ilmiy-metodik ta'minotiga qo'yiladigan zamonaviy talablar. O'rgatuvchi mualliflik dasturlarini ishlab chiqish va o'quv adabiyotlarini yaratish masalalari.

14-mavzu. Modul dasturlari va kurslarni ishlab chiqishning metodik asoslari: (mohiyati va asosiy maqsadlari, o'ziga xos xususiyatlari, tamoyillari). Ta'limni avtonomlashtirish. Modullarning tuzilishi va mazmuni. Modulga asoslangan dastur, uning mazmuni, tuzilishi va tarkibi. Modul texnologiyasi asosida o'qitishning afzalliklari. Modul asosida o'qitishni tashkil etish shartlari. Keyslarni ishlab chiqish metodikasi.

15-mavzu Innovatsion texnologiyalarini qo'llash nuqtai nazaridan o'quv vositalarini taxlil qilish va baxolash. Baxolash vositalarini ishlab chiqish metodikasi (nazorat savollari, yozma topshiriklar, testlar.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Maxsus fanlarni o 'qitish metodikasiga kirish
2. Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi" ning boshqa fanlar bilan aloqasi .
3. Qiyosiy metodika.
4. Intellektual saloxiyat nazariyasi.
5. Pedagogning umumkasbiy kompetensiyasi.
6. Kompetensiya va kompetentlik.
7. Kasbiy-pedagogik madaniyat.
8. Pedagogik muloqotning etakchi strategiyalari.
9. Oliy ta'lim tizimida o 'qitish metodikasi.
10. Amaliy mashg'ulot va amaliyot tugrisida tushuncha, ularning o'ziga xos xusuiyatlari.
11. Laboratoriya mashg'ulotlarini loyixalashtirish va o'tkazish.
12. Pedagogik faoliyatda innovatsiyalar.
13. O'rgatuvchi dasturlarni loyihalash metodikasi.
14. Modul dasturlari va kurslarni ishlab chiqishning metodik asoslari:
15. Innovatsion texnologiyalarini qo'llash nuqtai nazaridan o'quv vositalarini tahlil qilish va baholash.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1. Kasbiy-pedagogik madaniyat
2. Pedagogik faoliyat subyektlari.
3. Pedagogik faoliyat yurituvchilar - pedagogik faoliyat subyektlari
4. Kasbiy-pedagogik madaniyatning psixologik komponentlari
5. Pedagogik muloqot madaniyati kasbiy-pedagogik madaniyatning yetakchi komponenti sifatida.
6. Oliy ta'lim tizimida o 'qitish metodikasi
7. Seminar va uning o'ziga xos xususiyatlari.
8. Amaliy mashg'ulot va amaliyot tugrisida
9. Laboratoriya mashg'ulotlarini loyixalashtirish va o'tkazish.
10. O'qitishning ta'lim-tarbiyaviy va rivojlantiruvchi vazifalari.
11. Talaba ilmiy ishlarining turlari:
12. Pedagogik faoliyatda innovatsiyalar
13. O'quv jarayoniga yangi tizimni joriy etish.
14. Innovatsion texnologiyalarni o'rganish va pedagogik faoliyatda qo'llash .
15. O'rgatuvchi dasturlarni loyihalash metodikasi.
16. Pedagogik texnologiyalar tasnifi.
17. Pedagogik texnologiyalarni tadqiq etishning metodologik tamoyillari.
18. Kasbiy-pedagogik madaniyat. Zamonaviy pedagogning kasbiy maxorati.
19. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning asosiy xususiyatlari.
20. Zamonaviy interaktiv texnologiyalar va ulardan samarali foydalanish usullari.
21. O'zbekiston Respublikasida masofaviy ta'limning o'ziga xos xususiyatlari. (xorij tajribalari bilan qiyoslash orqali taqdimot qilish)
22. Maxsus fanlarni o 'qitishning o 'ziga xos xususiyatlari.
23. Tilga ixtisoslashgan OTMda amaliy (seminar) mashg'ulotidan namunaviy (demo) dars o'tish. (video taqdim etish va uni taqdimot qilish)
24. Nofilologik OTMlarda xorijiy til fanidan amaliy mashg'ulot o'tish. (video taqdim etish va uni taqdimot qilish)
25. Ma'ruza mashg'ulotlarining asosiy vazifalari, ma'ruzani tayyorlashning asosiy metodik aspektlari.
26. Tilga ixtisoslashgan OTMda namunaviy (demo) ma'ruza o'tish.
27. Multimedia vositalari yordamida o'quv jarayonini loyixalashtirish va amalga oshirish.
28. Nazariy va amaliy mashg'ulotlarni samarali tashkil etish usullari va texnologiyalari.
29. Modulga asoslangan o'quv dasturlari va ularning tuzilishi.
30. Maxsus fandan o'quv dasturi loyixasini yaratish.
31. Maxsus fanlarni o'qitish jarayonida ko'rgazmali vositalardan foydalanish zaruriyati.
32. Ko'rgazmali vosita turlari.
33. Ta'lim jarayonida multimedia texnologiyasidan foydalanish.
34. O'quv videofilmi va undan foydalanish metodikasi.
35. Oliy ta'lim muassasalarida talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etish.
36. Pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqishga qo'yiladigan talablar tizimi.
37. Mustaqil ishlarni tashkil etish maqsad va vazifalari, shakllari.
38. Maxsus fanlardan kurs ishi (loyihasi)ni bajarish, rasmiylashtirish va himoya qilish tartibi.
39. Maxsus fanlarni o'qitish jarayonida talabalarning mustaqil ta'limini keyslardan foydalangan holda tashkil etish.
40. Muammoli ta'lim konsepsiyasining mazmuni va maqsadi
41. Muammoli vaziyatlarni yaratish metodikasi.

	42.Interfaol metodlarning o‘ziga xos jihatlari va turlari. 43.Baholashning reyting va besh ballik tizimlarining afzallik va kamchiliklari. 44.Masofaviy ta’lim asosidagi o‘qitishning afzallik va kamchiliklari. 45.Maxsus fanlarni o‘qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish.
3.	**V. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba: • Fanning maqsadi, vazifasi va predmeti, oliy ta’lim tizimida pedagogik faoliyat yuritishning moxiyati va muammolari, maxsus fanlarni o‘qitishdagi yutuq va muammolar, pedagogik faoliyatni modellashtirishning zamonaviy usullari, Boloniya jarayoni deklaratsiyasi va O‘zbekiston Respublikasining jaxon ta’lim tizimiga integratsiyasi ***to‘grisida tasavvurga ega bo‘lishi;*** • O‘quv jarayonida bilimlarning fundamental asoslarini, ilm-fan yutuqlarini qullay olish, o‘qitilayotgan fanning boshqa fanlar bilan aloqasi , fanning asosiy muammo va yutuqlarini bilishi va fan mavzularini modullarga ajrata olishni ***bilishi va ulardan foydalana olishi***; • Maxsus fanlarni o‘qitishda ilmiy-tadqiqot natijalaridan faydalanish, oliy ta’limda o‘quv-metodik va ilmiy ishlarni olib borish - auditoriyaga mos o‘quv materiallarini tanlash, mavzular bo‘yicha topshirik, mashk va testlar tuzish, o‘quv va tarbiyaviy ishlarni tizimlashtirish, Shuningdek, maxsus fanlarni o‘qitishda ***ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak***
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma’ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • bahs-munozara metodi; • blits-so’rov metodi; • zinama-zina metodi; • muammoli vaziyat metodi; • mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar; • FSMU metodi.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g’ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yich yozma topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. Petrenko O.V. and others. Special features of foreign languages teaching at higher education institution // International journal of higher education, vol.9., No7, 2020. –P. 298-308. 2. Rajagopalan S. Features of foreign language teaching // Shanlax international journal of English, Vol.4., No2, 2016. –P.1-14. 3. Djumabayeva J. Teaching methods of special subjects. –T.: NUUz, 2019. – 187 p. 4. Ulasevich T.P., Kovalek I.A. Metodika prepodavaniya spesialnikh dissiplin i sovremenniye pedagogicheskiye tekhnologii. –Vitebsk:VSU, 2016. – 59 p. **Qo‘shimcha adabiyotlar** 1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk keljagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. –T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 488 b. 2. O’zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O’zbekiston Respublikasining Qonuni, № O’RQ-837. 2023-yil 1-may. -49 b. 3. Swennen A., Klink M. Becoming a Teacher Educator. Theory and Practice for Teacher Educators. –Berlin: Springer Dordrecht, 2009. – 203 p. 4. Harmer J. How to teach English. –London: Pearson Education limited, 2001. - 212 p. **Axborot manbaalari** 1. www.ziyonet.uz 2. https://arm.samdchti.uz/ 3. http://www.library.ru/ 4. https://americanenglish.state.gov/resources/language-teaching-methods 5. https://www.sutori.com/story/language-teaching-methods-a-historical-timeline--y9P4UknHd2b8FRem1YpbNsho
7.	Samarqand davlat chet tillar instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2023 yil “30” 08 dagi “1”-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
8.	**Fan/Modul uchun ma’sullar:** A.A. Shermatov - “Ingliz tili nazariyasi va amaliyoti” kafedrasi mudiri, dots., f.f.n. G.T.Asadova - “Ingliz tili nazariyasi va amaliyoti” kafedrasi katta o‘qituvchisi
9.	**Taqrizchilar:** S.I.Shodiyev - SamDChTI, “Til va tarjima” kafedrasi mudiri, PhD., dotsent N.A.Isakova - SamDU, “Ingliz tili kafedrasi” dotsenti, PhD.